

Откъде?

ПО-ВЕЧЕ СВЕТЛИНА!

СВЕТЛИНАТА КАТО ФАКТОР В ЖИВОТА —
ФИЗИЧЕСКИТЕ И ДУХОВНИ
ЕФЕКТИ НА СВЕТЛИНАТА

(ОТПЕЧАТЪК ОТ СПИСАНИЕТО „ВСЕМИРНА ЛЕТОПИС“,
ГОД. II, КН. 6—7).

СОФИЯ — ПЕЧАТНИЦА „БАЛКАН“ — 1922.

По-вече светлина!

Светлината — това е творчески акт на великата природа. Тя разграничава битието от небитието, временното от вечното, реалното от преходното. Светлината — това е първият акт на пробуждане в живота на природата. А под думата „пробуждане“ ние разбираме: минаване от безграничното състояние на природата към ограниченото състояние, от свръхсъзнанието към подсъзнанието.

Това са думи мъчни за разбиране от някои, в тяхната вътрешна същина. Ако поискате мнението на съвременните физици върху светлината, те ще ви я определят като ред вълнения, в които влизат седем цветове — от червения до виолетовия и ще ви изчислят, че червеният цвят се състои от 428 билиона трептения, а виолетовият — до 739 билиона. Туй е границата или областта на светлината, в която тук, във физическия свят, тя може да се прояви. Това е тъй по отношение на физическия свят. Но какво отношение има светлината към човешкия ум? От съвременните наблюдения и опити

се показва, че никаква умствена дейност не може да се извърши, никаква органическа проява не може да стане, без присъствието на светлината. И ние ще направим едно общо твърдение, че степента на развитието на всички същества зависи от качеството и количеството на светлината, която присъствува в даден момент. Туй разграничение можем да го отнесем и до самия човек: всички хора се различават по степента на светлината, която те се явяват способни да възприемат и произвеждат. Можем да твърдим и друго: че и самият характер, самата духовна проява на човека зависи от качеството и количеството на тази светлина.

Че това е тъй, ние можем да го докажем с най-силни аргументи. Но понеже те спадат към най-висшата, трансценденталната математика, с която малцина са запознати, ще си послужим с един от най-слабите аргументи, за да бъдем разбрани. Запример: там, дето присъствува червената светлина в своето най-ниско проявление, всички ония същества, които по един или друг начин са складирали тази светлина в

своята кръв, в своя организъм, са извънмерно активни и груби. Туй е верно и за самия човек: когато той извънмерно се възбуди и изказва своето негодувание, гнев и възмущение, всякога тоя цвят се появява на лицето му. И ако попита някой, защо тоя човек се намира в това състояние, ще му отговорим: защото той е приел малко светлина! Гневът или негодуванието в даден момент, тъй както ние ги схващаме, подразбират една вътрешна нужда, отсъствие на нящо, за което ние се борим да го добием. А кой се бори в света? — гладният. Кой се стреми да забогатее? — бедният. Кой търси знанието? — невежият. Кой иска силата? — безсилният. Кой жадува за слава? — обезславеният. Кой търси живота? — мъртвият. Ние употребяваме тия думи в широк смисъл: думата „мъртав“ употребяваме в смисъл на аномален покой, който всяко същество иска да измени. Смъртта — това е по възможност най-малката величина на живота. Следователно, като казваме *по-вече светлина*, ние подразбираме условията, при които можем да изменим сегашния си неестествен живот.

Всички съвременни хора, общества и народи страдат от липса на светлина. Тя съществува изобилно във външния свят, но не остава вътре във нас. Вследствие на това се зараждат всичките отрицателни чувства, които сега спъват развитието на човечеството и разяждат неговия организъм, пречат на неговия ум и покварят сърдцето му. Ако се съмнявате в това, поставете който и да е индивид в някое нехигиенично жилище, където има много малко светлина, и ще забележите в продължение на няколко години всичката разлика, която може да се появи в дезорганизирането на индивида, в упадъка на неговите умствени способности и на неговия морал.

Светлината в природата е най-великият деец в нейната творческа работа. Може някои да ни възразят, че растенията не растат денем, а по-вече нощно време. Ние признаваме този факт, но той означава, че светлината, набрана от растенията през деня, се преработва от тях, трансформира се в тях, вечерно време. За едно просто разяснение нека вземем растежа на любениците и пшпешите: всеки може да направи

един малък опит, като посади няколко семки, ще забележи, че ластуната ще израстне някой път нощно време до една педя, а денем растенето ѝ е много слабо. Ако условията на вечерта се изменят резко от топло към студено, тоя процес спира. А що представлява студат сам по себе си? Според нашето схващане, студат — това е малко количество светлина. А там, където има малко светлина, и топлината е малко, защото топлината не е нищо друго, освен първото проявление на светлината като движение, което усещаме с пипане, тъй като с нашето зрение не можем да схванем топлината, като проявление на светлината.

Сега ще направим още и друго твърдение: че всички велики идеи, възвишени чувства и дела се проявяват при най-изобилна светлина, не външна, но вътрешна. Че това е така, вижда се от обстоятелството, че най-възвишените индивиди в човечеството, които са добили туй велико свое развитие, наричаме светии, което значи, че те светят, станали са хора на светлината. Следователно, когато всички хора добият

това състояние — да бждат светещи — когато самите общества и народи придобият тия способности, само тогава ние ще имаме една възвишена култура. От това гледище, всички предмети на земята, всички растения, животни и формите на хората не са нищо друго, освен светлина, изменена в своите най-разнообразни прояви. С една реч, всичко е светлина. От всичко туй следва, че светлината, за която говорим, не е жертва, не се състои само от трептения, както мислят физиците, но тя съдържа нещо по-вече. От чисто физическо гледище, ние определяме човека по неговите външни прояви — по формата и движенията му. Но за да се раздвижи той, трябва да се е проявило у него някое чувстване, а за да се прояви то, трябва да се е пробудила у него някоя мисъл, а за да се прояви мисълта, дошла е някоя малка светлинка. И тъй, когато ние проучваме битието, проучваме в същност оня велик принцип на живота, който е произвела светлината, а светлината сама по себе си е произвела всички последващи живи форми в природата. И когато ние говорим, че трябва да

бждем носители на новите идеи, на всичко онова, което е възвишено и благородно, което служи за унапредването на дома в неговата пригответелна работа, на обществото — в неговата организационна работа, на народа — в неговата растеща дейност и на човечеството — в неговата еволюция и изпълнение на неговите най-висши идеали — да цъфне и завърже доброто в света, да се прояви висшият живот, да се зароди висшата мисъл, да се явят висшите характери в света, да се яви любовта в свръхсвръхзнанието на човека, в своите безгранични прояви, да се подкрепи тази любов с методите на божествената мъдрост, да се озари пътя на човешката душа със сиянието, което изтича от истината, да се размерят границите на този стремеж с мерката на висшата божествена правда, да се тури вечното основание на добродетелта, върху която всичко трябва да се съгради — ние подразбираме, че трябва да се отворят големи и широки прозорци на човешкото знание, а не средновековни мазгали. Но не само това, а и целият покрив на бъдещето човешко жилище трябва да

бжде направен от прозрачна материя, от най-финно стъкло, през което да преминава светлината. Изразяваме се символично, но подразбираме, че човешката глава — черепат — трябва да бжде тжй пластична, мозжкат тжй възприемчив, сърдцето тжй чувствително и волята тжй деятелна, та да бждат винаги отзивчиви на всичко, което е възвишено и благородно в живота. Най-хубавите фотографски апарати са о-ия, на които пластинките са най-чувствителни към светлината. Учените хора даже са сполучили сега да направят такива пластинки, които да схващат и светлината, която изтича от човешкия мозък, колкото малка и да е тя.

Хората трябва да бждат идейни, а идейни ние наричаме само хората на светлината, с които можем да се разбираме. Както светлината прониква цялото пространство и не се спира пред никакви прегради, така и нашите мисли, нашите идеи и нашите чувствавания, които са родени от светлината, трябва да имат качеството на тоя принцип — на своя прародител. Различаването на един човек от друг става най-добре по

правилата на светлината. По какво се отличава културният човек? — по своята светлина. По какво се отличава ученият? — пак по светлината на неговото знание. По какво се отличава философът? — по светлината на неговия разум, която му разкрива дълбокия смисъл на битието. По какво се отличава поетът? — по силата на неговата божествена интуиция. По какво се отличава духовният и святият човек? — по силата на светлината, която прониква в неговия живот и му дава възможност да изследва битието на всички същества и да споделя техните радости и скърби, колкото малки и да са те. По какво трябва да се отличава, най-сетне, държавникът и политическият деец? — по светлината, която трябва да прониква в него, за да бъде прозорлив и да вижда отдалеч намерението, в което насочва колата на своя народ, да види дали той път е изходен или не, дали е поправен или не и къде трябва да се поправи, дали всички негови мостове са на местото си и дали всички спирни станции са запасени с достатъчно количество храна за пътниците. Само така трябва да

разглежда въпросите чуждестранци на новите времена. Не трябва да мязаме на Омара, който изгори александрийската библиотека. За него разказват, че като дошли подчинените и му съобщили за грамадните токове, събрани от хиляди векове в библиотеката, попитали го, какво да направят с това богатство, а той отговорил: „ако тия книги съдържат туй, което пише в Корана, те са излишни, а ако не съдържат, то те са вредни, и следователно, и в единия, и в другия случай те не заслужават да останат“. Тогава заповядал да се отопляват баните на Александрия с тях. Когато и ние представяме на тия водители и учени такива богатства — особено на българските държавници и професори — те имат слабостта да ни отговарят с аргументите на Омара, т. е. че всяко ново учение разяждало организма на нашия народ и че новите идеи и насоки не били съгласни с традициите на нашите прадеди. А могат ли нашите държавници и официални учени да ни кажат, кои са традициите на нашите прадеди? Нека те ни ги опишат специфично.

Едно сравнение ще уясни ценност-

та на новите идеи на прогреса. Когато кажем „диамант“, ние подразбираме един кристал с три най-важни свойства: той има най-голяма твърдост, в него става най-голямото пречупване на светлината и материята, която той съдържаша в себе си, се отличава с най-голяма чистота. А когато кажем „вода“ — в най-слабото ѝ състояние — подразбираме една течност най-неустойчива: шишето, в което би била наляна, щом се счупи, тя изтича. Не можете, следов., да разсчитате на никаква устойчивост. Готови сте да я считате за престъпна, не виждате в нея никакъв морал. И най-малкия наклон да ѝ дадете, тя веднага взема такъва посока. Верно е, че водата е най-слаба по своето сцепление, но е и най-необходима за живота. И хората на новите идеи мязат не на диаманти, а на вода. На тях може да се хвърлят много укори, както и на водата, но трябва да се знае, че без тях в света нищо не може да стане, т. е. че те са необходими. Водата е опасна не в естественото си състояние, а само когато турим срещу течението ѝ някоя преграда, някой бент и искаме да спрем дви-

жението ѝ, което има голям наклон — тогава тя става наистина много опасна за ония, които живеят по-долу. Можем ли да издигнем тия бентове до небето, за да я спрем? Разбира се, не можем. Напротив, колкото по-високо вдигаме нашите бентове, толкова по-силна става водата, за да тржгне пак по-стария път, който природата ѝ е определила. Това са, впрочем, само намеквания за разсжждане, без да имаме предвид да се укорява който и да е. Ние не трябва да направим погрешката, която жителите на гр. Джонстаун (Америка) направиха в края на миналия век: те имали над града си река, която текла тихо и спокойно с векове, но в ума на тия културни американци се зародила идеята да запушат тая река над града и да образуват едно езеро, за да се разхождат с лодки по него, а зимно време да се пжрзаят. Речено-казано и свжршено: предприятието било извжршено и няколко години подред жителите на гр. Джонстаун се радвали на своята културна придобивка — езерото си. Обаче, при едно голямо наводнение високият бент се сжборил и целият град

Джонстаун бил наводнен до 3-я етаж на къщите, като по-вече от 2000 души хора се издавили.

Какво трябва да се прави тогава?

— Александрийската библиотека — тая ценна придобивка на хиляди столетия — не трябва да се гори, а да се употреби за висши културни цели, и реката на Джонстаун не трябва да се подпушва, защото е над града, а да се остави да тече в своето естествено корито, за да се използва рационално. По същия начин и светлината трябва да се прокара от естественото си състояние направо в ума. И веднага ще се яви осияние и право мислене, което по един естествен начин ще ни покаже отношенията и връзките на всички неща, които съществуват в природата, и методите на действие. Пътят на нашата мисъл ще бъде осветлен. Тази светлина трябва да се прокара в нашето сърдце, за да произведе приятна топлинка, както изобщо слънчевите лъчи въздействуват на растенията. Така ще се зародят у нас най-благородните чувства. Тази светлина трябва да се прокара и в нашата воля, за да произведе она-

зи пластична сила, за която в природата няма прегради. Още преди хиляди години е казано, че умният и благородният човек може всичко да направи, защото той работи със законите на светлината. А тия закони включват в себе си великата хармония на битието.

И тжй, ако ни попитате: „какво да правим?“ — ще ви отговорим категорично: решете искрено да мислите ясно, да чувствувате благородно и да действувате безкористно. Като направите този опит, ще видите резултатите. Ако бехте действували досега така, резултатите във всичките отрасли на обществения и държавен живот щяха да бждат не като днешните. Вие действително сте вжршили всичко по законите на тъмнината, и затуй тия резултата са такива, каквито ги виждаме.

Вземете пример пак от природата: изложете кое и да е цвете на слънцето и веднага в него ще се пробуди истинското знание — то ще знае как да цжвне, изложете и кое и да е плодно джрво на слънчевите лжчи, и то не само ще се научи да цжвне и завжрже, но ще знае и

И право е казал видният израелски пророк, че, Бог ще обжрше всички сжлзи от лицето на хората.

Не е ли дошло и за нашите държавници времето, да обжршат сжлзите на своя народ? . . .

Х. Х. Х.